

Verslag Baggernetdag: Baggeren in 2050 – het vormen van de toekomst

Dinsdag 21 januari 2025, LEF Future Center, Utrecht

Platform Baggernet bestaat 25 jaar. In die jaren is onze sector ingrijpend vernieuwd. Nieuw materieel, nieuwe richtlijnen en nieuwe overtuigingen. Genoeg om op terug te kijken, maar tijdens de afgelopen editie was er vooral een blik naar de toekomst, óver 25 jaar. Vandaar het thema: Baggeren in 2050 – het vormen van de toekomst.

Voordat de glazen bol tevoorschijn werd gehaald was het inderdaad eerst tijd om terug te kijken op vorige edities, waarvan er inmiddels 55 zijn geweest, verspreid over heel Nederland. Tijdens die van afgelopen mei 2024 stonden we stil bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Frits van den Boogaard, de voorzitter van Platform Baggernet, wist te vertellen dat er nu, na ruim een jaar, gelukkig geen grote verstoringen zijn geweest door de invoering van de Omgevingswet. Wel moeten partijen wennen aan de nieuwe structuur van de regels, deels veranderde regelgeving, nieuwe instrumenten (bijvoorbeeld Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)) en de mogelijkheden om maatwerk te leveren. Het is belangrijk om balans te houden tussen controle op papier en controle in de praktijk.

We richten onze blik weer op het heden, naar de afgelopen editie. Gastorganisatie van deze keer was Rijkswaterstaat, beheerder van de rijksvaarwegen in Nederland. Gilbert Boerekamp (afdelingshoofd RWS/WVL/LOBO) zette de verantwoordelijkheden van zijn organisatie mooi uiteen en gaf aan wat er zal gebeuren als het jaarlijks baggeren van 3 miljoen m³ zoete en 10 miljoen m³ zoute baggerspecie zou stoppen. Scenario's over verminderde toegang van vaarwegen en groter risico op overstromingen lieten blijken dat de baggersector ook de komende 25 jaar relevant blijft. Vanwege de geplande energietransitie en de wens om 100% circulair te zijn in 2050 is dit geen eenvoudige opgave. Gelukkig bracht iedere deelnemer aan de Baggernetdag zijn of haar kennis mee om de oplossingen van deze uitdagingen te bespreken en kennis hierover uit te wisselen.

Zo ook Paul Spaan, oud-voorzitter van Platform Baggernet. Namens de andere oud-voorzitters (o.a. Kees Vonk en Wim Drossaert) keek hij samen met Frits terug op de bijeenkomsten die zich kenmerken door hun ongedwongen laagdrempeligheid waarbij veel kennis wordt uitgewisseld. “Baggernet is een machtig mooie community met praktische mensen, niet zo sexy, wél enorm belangrijk voor ons land,” aldus Kees Vonk. Want zo bleek ook bij de blik op de

toekomst van de voorzitters: er zal altijd gebaggerd moeten worden in Nederland, met bijbehorende bestemming voor het vrijgekomen slib. Vanwege zaken als zero emission, KRW, klimaatopgave, circulariteit, etc. is er een schakel in denken nodig waarbij de kloof tussen de praktijk en beleid zo klein mogelijk moet blijven. Als Paul iets heeft geleerd van het verleden, wat doorzet in de toekomst: De enige constante is dat er verandering zal zijn.

Na dit korte plenaire deel was het tijd om in kleinere groepjes uiteen te gaan om de verschillende deelsessies bij te wonen. De locatie, het LEF Future Center leent zich hier uitstekend voor. De diverse ruimtes waren zo ingericht dat de deelnemers actief werden betrokken bij de discussies, uitwerkingen van ideeën, visualisaties en presentaties.

Precies de insteek van Platform Baggernet: mensen uit de baggersector met elkaar verbinden, “om niet keer op keer het wiel opnieuw uit te vinden” aldus Evert Swart van de Buyer Group Duurzaam Baggeren, die ruim een jaar geleden een marktvisie hebben opgesteld. Hij deelde daarom de ervaringen en leermomenten van diverse waterbeheerders rondom contractmanagement, aanbestedingen, uitvoering en subsidiekansen met de deelnemers. Door op deze manier voorbeelden te bespreken hoeft er bij gelijksoortige knelpunten niet individueel naar een oplossing gezocht te worden, maar kunnen lessen van vorige ervaringen gebruikt worden.

Het uitwisselen van dergelijke lessen en ervaringen werd dan ook zeer verwelkomd bij deelsessie vanuit het Circulaire Bagger Consortium (Eva Aarts en Boukje Vastbinder), verzorgd door innovators uit de baggersector (Blauwe Bagger (Tom Kloosterman), Medina (Miguel de Lucas), Netics (Jip Koster) en Geowall). Ze daagden deelnemers uit om samen de toekomstvisies op 2050 van de innovators te vormen door barrières te identificeren, mogelijke partnerschappen te verkennen en te reflecteren op de verschillende rollen. Door in kleine groepjes aan de slag te gaan werden er makkelijk nieuwe contacten gelegd en kritisch nieuwe ideeën besproken.

Bij het uitvoeren van dergelijke ideeën komt nogal wat kijken. Gelukkig gaven Harry Hofman (Rijkswaterstaat) en Maaïke Wagenaar-Vonk (provincie Friesland) tips over projectvoorbereiding, aanbesteding en realisatie van projecten rondom de hoogwaardige toepassing van bagger. Zij zijn aangesloten bij de Buyer Group Grondstromen die stelt dat grond en bagger op een slimme, verantwoorde manier (her)gebruiken, primaire grondstoffen bespaart, het milieu ontziet en kostenefficiënt is. Bagger moet daardoor niet meer gezien worden als afvalstof. Dit vereist een verschuiving in denken, wat steeds beter gaat. Twintig jaar geleden was dit nieuw, nu zijn we bezig om het in de praktijk te brengen, in 2050, zo werd er verzekerd, zal het algemeen gedachtegoed zijn.

Ter onderbouwing van deze beweringen gaven Robert Veldhuizen (provincie Friesland) en Klaas de Jonge (gemeente Lelystad) in hun deelsessie voorbeelden over hoe overheden regie kunnen nemen in het creëren van waarde uit reststromen. Zij zijn ook aangesloten bij de Buyer Group Grondstromen en delen de visie en lieten aan de hand van twee inspirerende voorbeelden zien dat het daadwerkelijk mogelijk is. Toch waren ook zij benieuwd naar de input van de deelnemers. Aan de hand van verschillende vragen gingen aanwezigen in gesprek over hoe de processen en samenwerking tussen partijen verbeterd kunnen worden. Dit door gebruik te maken van ieders ervaring en expertise in de sector.

Want dat de baggersector niet heeft stilgezeten de afgelopen 25 jaar, en dat er nog genoeg plannen zijn voor de komende 25 jaar bleek wel in de deelsessie waarin er twee tijdlijnen (2000 tot 2025, en 2025 tot 2050) werden opgesteld. Onder leiding van Paul Spaan schreven deelnemers verschillende mijlpalen op de tijdlijn. Denk hierbij aan de KRW, de Waterwet en de Zandmotor. Beleid en projecten die toonaangevend (kunnen) zijn. Goed om te zien is dat er in ieder geval de komende vijf jaar nog genoeg op ons af komt. A.I. gaat een rol spelen, risico gestuurd baggeren wordt belangrijker en “wereldwijde zandhonger” ligt op de loer. Wat ook opviel is dat begrippen als duurzaamheid, publieke betrokkenheid en aandacht voor verontreiniging van alle tijden is. En dat het voorspellen van de toekomst vanaf 2030 nog onzeker is. Op die plekken op de tijdlijn waren nog geen begrippen geschreven. Een uitgelezen kans dus om tijdens de Baggernetdagen deze kansen en uitdagingen te blijven verkennen.

Weer of geen weer, baggerwerkzaamheden moeten doorgaan. Dat bleek ook maar weer toen we na de lunch de mist indoken om op excursie te gaan naar natuurgebied 't Hol, nabij de Loosdrechtse Plassen. Dit gebied staat onder druk door eutrofiëring, waardoor diverse inheemse soorten verdwijnen als gevolg van een overschot aan voedingsstoffen. Door de voedselrijke sliblaag te verwijderen krijgen inheemse planten weer ruimte om de balans van het ecosysteem te herstellen.

Hans en Myrte Tjihuis (Tjihuis ingenieurs), Caroline Schilder (JP Schilder) en Elbert de Graaf (Natuurmonumenten) zijn een samenwerking aangegaan om dit te realiseren en gaven uitleg over de voorbereiding van het project en de (geplande) werkzaamheden in het gebied. De afsluitende borrel begon in de bus terug al, en liefhebbers konden uiteindelijk in het grand café van Rijkswaterstaat nog een hapje en een drankje nuttigen.

We kijken terug op een geslaagde Baggernetdag en zien jullie graag weer bij de volgende editie.

